

TALEPAPIR

Det talte ord gælder
[Fredag den 18. september 2020, Folketinget]

Samrådsspørgsmål BU

Ministeren bedes redegøre for, om ministeren er enig med professor Sten Bønsings udtalelse til B.T. den 27. juli 2020 om, at ministeren burde have orienteret danskerne om, at Sundhedsstyrelsen ikke anbefalede en lukning af bl.a. skoler og dagtilbud i forbindelse med regeringens beslutning om nedlukningen af Danmark i marts 2020?

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF)

[Indledning]

I artiklen fra BT d. 27. juli, som der henvises til i samrådsspørgsmålet, citeres jeg fra pressemødet den 13. marts i et svar på spørgsmål om lukning af skoler for at sige (citat) ”*Det er først og sidst en politisk beslutning*” (citat slut).

Derefter redegør jeg for, at vi op til beslutningen har rådført os tæt med både Sundhedsstyrelsen og Statens Serum Institut og vores andre eksperter. Endelig gentog jeg budskabet om, at der var tale om en politisk beslutning. Det vil sige, at både i starten og i slutningen af min besvarelse på det pågældende pressemøde betoner jeg – og slår fast – at det er altså først og sidst er en politisk beslutning.

Derfor er meldingen også i dag fra mig, at det er og var en politisk beslutning, som vi politisk står til ansvar for som regering, og derfor også fint at have et samråd i dag, hvor vi netop kan diskutere den politisk.

Den delvise nedlukning, som blandt andet indebærer lukning af skoler og daginstitutioner, har – sammen med danskernes kæmpestore indsats – været medvirkende til, at vi i foråret fik kontrol med epidemien. Vi undgik, at vores sundhedsvæsen bukkede under, og den overdødelighed, vi har set i mange andre sammenlignelige lande – også lande i Europa.

[Den generelle rådgivning]

I dagene omkring nedlukningen så vi en voldsom stigning i antal smittede og antal indlagte. Lad mig lige spole tiden tilbage. Den 1. marts havde vi 4 konstaterede smittede med COVID-19 i Danmark. Den 11. marts havde vi 514 smittede med COVID-19. Der var et betydeligt mørketal i de dage også, men det var dem, vi havde konstaterede smittede.

Den hastige stigning medførte en risiko for, at sundhedssystemet bukkede under, hvilket kunne have medført store menneskelige og samfundsøkonomiske konsekvenser.

Følgende fremgår af risikovurderingen fra Sundhedsstyrelsen den 10. marts: (citat) ”*Risikoen for at vi i EU, og herunder Danmark, vil se smittekæder ligesom i Norditalien er af ECDC den 8. marts 2020 vurderet til at være høj.*” (citat slut). Altså en høj risiko for smittekæder i Danmark, som man har set i Norditalien.

Den sundhedsfaglige rådgivning var derfor meget tydelig på, at vi skulle have brudt smittekæderne. Og hvordan gør man det? Jo, anbefalingen var at nedbringe den menneskelige aktivitet og kontakt i samfundet.

Som jeg har redegjort for på det mundtlige § 20 spørgsmål S 1254 den 27. maj, samt i flere udvalgsspørgsmål, rådførte vi os intensivt med alle relevante myndigheder i det arbejde.

Det gælder selvfølgelig sundhedsmyndighederne som Statens Serum Institut og Sundhedsstyrelsen, men også med andre relevante myndigheder både nationale og internationale.

Fordi COVID-19-epidemien er ikke blot en sundhedskrise. Det er en krise, som påvirker alle dele af samfundet. Derfor vurderede vi, at det var nødvendigt at rådføre os med blandt andet Rigspolitiet og myndigheder med ansvar for beredskab, samfunds- og erhvervsøkonomi, transport og dagligvaresikkerhed.

Vi havde altså et ønske om at neddrosle aktiviteten i samfundet til et minimum, og vi anlagde et forsigtighedsprincip i forhold til, hvilke konkrete værktøjer vi anvendte.

På baggrund af en samlet vurdering af situationen traf regeringen beslutningen om, *hvor* der konkret skulle sættes ind i samfundet, og *hvordan* den sociale kontakt kunne minimeres.

Grundlaget for beslutningen om at lukke skoler og daginstitutioner var altså baseret på en samlet myndighedsrådgivning- ikke kun rådgivningen fra én myndighed.

[Sundhedsstyrelsens rådgivning]

Dette betyder også, at der ikke nødvendigvis var 1:1 overensstemmelse mellem alle de forskellige myndigheders rådgivning og regeringens beslutninger i forbindelse med nedlukningen.

Jeg må sige, at det er ikke, kan ikke være og bør i hvert fald ikke være en målsætning i sig selv, at alle myndigheder under en sådan krisesituation skal være enige om hvert eneste givent element i krisehåndteringen. Det mener jeg ikke vil være hverken realistisk eller ønskværdigt.

Det er velkendt, at Sundhedsstyrelsen eksempelvis i forbindelse med anden revidering af epidemiloven i marts havde nogle reservationer i forhold til den sundhedsfaglige evidens for dele af lovforsalget, som vi behandlede. Og det redegjorde jeg også selv for i forbindelse med 1. behandlingen af epidemiloven den 26. marts, hvor jeg fra Folketingets talerstol sagde følgende:

(citater) "Det eneste, vi ved, er, at der skal handles i tide. Normalt er det jo en selvfølge, at vi har evidens at læne os op ad, men den luksus har vi ikke på nuværende tidspunkt."

(citater slut)

Det er altså velkendt, at regeringen gik ud over de redskaber, som typisk ligger i den sundhedsfaglige værktøjskasse.

[Politisk beslutning]

Der var også en fælles forståelse mellem myndigheder og regeringen, at det i sidste ende er – og skal være - en politisk beslutning om, hvilke redskaber der tages i brug.

På det omtalte pressemøde, som samrådet her omhandler, den 13. marts siger Sundhedsstyrelsens direktør Søren Brostrøm følgende:

(citater) "...som sundheds- og ældreministeren siger, så er der ingen tvivl om, at når man tager de ting op af værktøjskassen, så skal det være en politisk beslutning og afvejning, fordi det har betydelig indflydelse på hele samfundets drift. Så derfor er det egentligt meget naturligt for mig, at det ikke er mig, der skal træffe den beslutning, men det er regeringen og Folketinget." (citater slut)

Jeg redegjorde også for det i den mundtlige besvarelse af § 20-spørgsmål S 1254:

(citat) ”Oven på den sundhedsfaglige rådgivning og vurdering - og oven på den vurdering og de anbefalinger, vi fik fra alle myndigheder - kom der så det politiske valg. Hvor hurtigt og hvor hårdt skulle vi sætte ind i Danmark.” (citatslut).

Det står jeg fuldt og fast på mål for – beslutningen, som blev truffet i marts, var den rigtige beslutning på det rigtige tidspunkt.

Jeg er overbevist om, at den samfundsnedlukkende aktivitet, som også nedlukningen af skoler og dagstilbud havde i foråret, var afgørende for at bryde smittekæderne i samfundet.

[Pressemødet den 13. marts]

Der spørges i samrådsspørgsmålet til, hvorvidt jeg i den pågældende situation skulle have informeret om, at Sundhedsstyrelsen var uenig i en nedlukning af skoler og daginstitutioner.

Som jeg netop har redegjort for, så er det myndighedernes og embedsværkets rolle at rådgive regeringen i det rum, der er omkring regeringen. Men det er i sidste ende regeringen, der skal stå på mål for de beslutninger, der træffes.

Det bliver sagt klart og tydeligt på det pågældende pressemøde, at det var en politisk beslutning, og at regeringen står på mål for nedlukningen.

Jeg afsluttede mit svar på journalistens spørgsmål med at sige følgende:

(citater) "Det er selvfølgelig efter vejledning og samtaler og rådgøring med vores sundhedsmyndigheder, og så er det først og sidst en politisk beslutning." (citater slut).

I et demokrati er det naturligvis et politisk valg at nedlukke landet – eller dele af landet. Det ansvar tog vi på os, og det tager vi fortsat på os, og det gjorde jeg også på det pågældende pressemøde.

Det var ikke hensigten at forbinde en enkelt, konkret del af nedlukningen med en enkelt myndigheds konkrete anbefaling.

[Hvor vi står i dag]

Vi har i dag flere midler til at bekæmpe smitten i samfundet – fintmasket smitteovervågning, smitte-apps, massiv testning, opsporing osv. Vi har et langt bedre udgangspunkt i dag i vores kamp mod corona.

Men vi ser desværre også, at smitten hurtigt kan tage fart igen. Derfor vil regeringen også løbende gøre det, der skal til, for at slå smitten ned og få stoppet spredningen.

Indsatsen mod coronavirus er desværre ikke ovre. Når det er sagt, så er det naturligvis vigtigt at lære af den helt ekstraordinære situation, vi stod i i foråret, på alle måder. Derfor er der fra regeringens side fuld opbakning til den udredning, som en ekspertgruppe i øjeblikket er i færd med at udarbejde på Folketingets initiativ.